

نقش وحدت

در مسیحی پیغمبری اسلام

علیرضا کمیلی

اجتماعی

گروه‌ها و قبایل و احزاب مختلف که شاید اختلافات متعددی نیز با هم داشتند، در جهت هدف مشترک‌شان که همان‌سرنگونی حکام مستبد و خودروخته و رهایی از ظلم بود، وحدت نمودند. جریانات چپ و اسلامگرا و لیبرال و سلفی، همگی در جهت هدفی واحد، متحده شدند و کرامت انسانی خویش را فریاد زدند. چنانچه در انقلاب اسلامی ایران نیز گروه‌های متعدد در کنار یکدیگر به مبارزه با رژیم وابسته و

دفاع مسلمانان از کلیساها و دفاع مسیحیان از مساجد و نمازهای مسلمانان در ایام انقلاب مصر، نمونه بارز همکاری الله و مبتکن بر توحید بوده است.

مردم‌ستیز شاهنشاهی مشغول بودند. این نوع از وحدت گرچه ممکن است دوم لازم را نداشته باشد، ولی اگر اطراف آن، فطرت انسانی را ملاک عمل خود قرار دهنده و مشوّب به نفسانیات و منفعت‌گرایی‌های گروهی نشوند، به نتایج قابل توجهی نیز

مسئله در شکل‌گیری «بیداری اسلامی» نیز نقشی اساسی داشته است، چنانچه در تداوم و بقای آن نیز نقشی مهم ایفا می‌کند. در باب بیداری اسلامی و زمینه‌ها و ماهیت آن سخن بسیار است و در این مجال اندک، صرف‌با «نسبت میان وحدت و بیداری اسلامی» توجه شده و مصاديقی از این وحدت نیز در انقلاب‌های اخیر بر شمرده شده‌اند.

مقلمه امام خمینی (ره) آغازگر «بیداری اسلامی» چنان به روح دین میان اسلام نزدیک شد که به تعبیر شهید بزرگوار محمدباقر صدر (ره): «در اسلام ذوب شده بود». ^۱ نیم‌نگاهی به اندیشه امام به خوبی نشان می‌دهد که بسامد مفهوم «وحدت»، بعد از مفهوم «اسلامیت»، «بیشترین» است؛ چرا که به تعبیر عالم مجاهد، علامه آل کاشف‌الغطاء: «اسلام بر دو چیز بنا شده: کلمه توحید و توحد کلمه».^۲ یعنی اساساً مهمترین مفهوم، پس از مسئله توحید در دین اسلام، وحدت است. همان‌چیزی که شیرازه جامعه را نگاه می‌دارد و به تصریح قرآن کریم، عزت و حیات و ایهت جامعه اسلامی را حفظ می‌کند: «وَأَطْعِمُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَنَازَعُوا فَنَفْشِلُوا وَلَذَهَبَ رِيحُكُمْ»^۳

از همین روست که می‌توان ادعا کرد اگر اسلام بخواهد روزی به تحقق کامل رسیده و قله‌های جهانی را فتح کند، راهی جز ایجاد وحدت میان مسلمانان و حتی غیر‌مسلمانان، چنانچه در قرآن بدان اشاره شده و در ادامه خواهد آمد، ندارد. این

اگر اسلام بخواهد روزی به تحقق کامل رسیده و قله‌های جهانی را فتح کند، راهی جز ایجاد وحدت میان مسلمانان و حتی غیرمسلمانان، چنانچه در قرآن بدان اشاره شده، ندارد.

همان عواملی که نقش جدی در تحقق این دستاوردها را داشته، نقشی مهم در بقای آنها را نیز خواهد داشت. سیاست خیثانه «ایران‌هراسی عربی»، خلاف اصل مصرح قرآن کریم است که به مسلمانان گوشزد می‌کند، مبادا روابطشان میان خود را سخت‌تر از روابط با کفار تنظیم کنند؛^۶ چرا که اصل اخوت^۷ در میان آنان جاری است و بایکدیگر برادرند.

توصیه قرآن مبنی بر اینکه «وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا»^۸ چیزی نیست که به این راحتی بتوان آن را منکر شد یا توجیه کرد! وجود این تصریح در قرآن که فصل مشترک مسلمانان است-اهمیت آن را دوچندان نموده است. در همین آیه به مسلمانان تذکر داده می‌شود که اخوت فعلی، ناشی از عنایت الهی بود و یادتان باشد که شما در پرتوگاه آتش قرار داشتید و به خاطر این وحدت، به عزت کنونی دست پیدا کردید!

تداوی و تکمیل انقلاب‌های اخیر و همچنین تشکیل حکومت‌های اسلامی مردم‌سالار که مهمترین دستاورده آنها محسوب می‌شوند، فقط در ذیل حفظ انسجام داخلی این کشورها و تحقق امنیت مبتنی بر رضایت و وحدت به نتیجه خواهد رسید. اگر اختلافات دامن زده شوند و مثلاً فرقه‌ایی از مسلمانان به خاطر عداوت و بعض، جریانات غیراسلامی را ترجیح دهند، نتایج انتخابات آتی این کشورها، مطلوب نخواهد بود، ولی حفظ وحدت، به پیروزی اسلام‌گرایان یا جریانات غیراسلامی همسو با جبهه مقاومت، منجر خواهد شد که خود بهترین زمینه برای تشکیل حکومت‌های غیرسرسپرده است.

وحدت به مثابه عامل بازدارنده از چالش‌ها و آسیب‌های پیش روی «بیداری اسلامی»

طایفه آل خلیفه نیز در بحرین، سر خم کند.

منجر خواهد شد.

وحدت میان مذاهب اسلامی در یمن و بحرین

شیعه و سنی، با اینکه وهابیت و استکبار، سال‌ها در جهت جدایی آنها تلاش نموده بودند، در یمن و بحرین و سایر کشورها در کنار یکدیگر با حکام مستبد رویارو شدند. شعارهایی چون «الاسنیة لاشیعیة وحده وحده وطنیة» «أنا سنی أخي شیعی - أنا شیعی أخي سنی» «لا سنیة لاشیعیة كلنا أسرة بحرینیة» «لا للتدخل السعوی و الأمریکی» به خوبی این وحدت مذهبی را نشان می‌دهد.

اگر این وحدت نبود و اختلافات مذهبی دامن گیر آنان می‌شد، محال بود که بتوانند دستاوردهایی که تاکنون داشته‌اند را حفظ کنند و در مقابل دخالت‌های بیگانه نیز تاب بیاورند. هر جا چنین وحدتی شکل نگرفته است، ضعف و زیونی غلبه یافته و پیروزی محقق نشده است، اما پایمردی مردم یمن بر این مرام، نهایتاً علی عبدالله صالح جنایتکار را نیز به تسليم واداشت و دیری نپاید که

اسلامی»

این نکته که در حقیقت در ذیل مسئله حفظ و بقاء بیداری اسلامی می‌گنجد، جای بسی تامل دارد؛ چرا که وقتی به اقداماتی که تاکنون برای انحراف این تحولات انجام شده می‌نگریم، متأسفانه یکی از کاراترین اقدامات را مسئله «تفرقه‌افکنی» می‌یابیم. حتی در کشور سوریه، آنگاه که حملات مسلحانه و درگیری‌های قومی ثمر نداد، روی به درگیری‌های مذهبی آوردن و بر شیپور اختلاف شیعه و سنی دمیدند و از همین روست که اینک شهر «حمص» دارای مسائل متعددی است و برخی جریانات سلفی نادان یا دست‌نشانده به شیعه کشی روی آورده‌اند!

کسانی که در این اختلافات می‌دمند نیز بر دو قسم‌اند: ابرقدرت‌ها و حکام فاسد، مخالفان عAMD در وحدت. «*يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنْ تُطِيعُوا الَّذِينَ كَفَرُوا يَرَدُوكُمْ عَلَىٰ أَعْقَابِكُمْ فَتَنَاهُوا خَابِرِينَ*»^۹ در این آیه تأکید می‌شود که اگر از دشمنان دین و سیاست‌های آنان تبعیت کنید – خواسته یا ناخواسته – دچار خسران و پشیمانی خواهید شد. عملده مسائل ناشی از تفرقه و حتی تشکیل فرق انحرافی رادیکال در میان مسلمانان را باید ساخته دست استعمار قدیم و جدید دانست.

امروز نیز چنانچه شاهدیم، روزانه چند شبکه ماهواره‌ای با محوریت طیف‌های افراطی طرفین تأسیس می‌شود که هزینه‌های هنگفت آن را پول‌های مصوب در کنگره آمریکا تأمین می‌کنند!

وهابی‌ها و شیعیان تندره، مخالفان جاهل در وحدت مسئله وحدت با نقد و طرد یک طرفه محقق نمی‌شود. چنانچه سال گذشته شاهد هتاكی آن به اصطلاح روحانی شیعه دست نشانده و مقیم انگلستان بودیم که می‌رفت به بحرانی در جهان اسلام بدل شود و با حکم شجاعانه و تاریخی رهبر معظم انقلاب مبنی بر «تحریر توھین به مقدسات برادران اهل سنت» خشی شد. در آن سو نیز هتاكی و تکفیر، امری رایج است و از اقدامات وهابیت، بوی ریال‌های نفتی آل سعود و باروت بمب‌های آمریکایی می‌آید!

بهترین راه نیز آن است که عقلایی هر گروه، خود به طرد متطرفین و تندروها پردازند و از تعارف در مسیر دین

پی‌نوشت‌ها:

۱. عن الشهید محمد باقر الصدر: ذوبوا في الإمام الخميني كما هو ذاب في الإسلام.
۲. عن العالمة آل کاشف‌الغطاء: بنی الإسلام على دعامتین: کلمة التوحید و توحید الكلمة.
۳. انفال، ۴۶.
۴. نساء، ۷۵.
۵. آل عمران، ۶۴.
۶. فتح، ۲۹: مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَ الَّذِينَ مَعَهُ أَنْذَاهُ عَلَى الْكُفَّارِ رَحْمَةً يَتَّهِمُونَ...
۷. حجرات، ۱۰: إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْرَوْهُ.
۸. آل عمران، ۱۰۳.
۹. آل عمران، ۱۴۹.
۱۰. حجرات، ۱۳.
۱۱. نساء، ۵۹.